

ĐÁP ÁN THAM KHẢO NGỮ VĂN SỚC TRĂNG VÀO 10 NĂM HỌC 2023 –
2024

Phần I Đọc hiểu (3,0 điểm)

Câu 1:

+ Thể thơ: Lục bát.

Câu 2:

+ Hai từ láy xuất hiện trong bài thơ: chói chang, long lanh.

Câu 3:

+ Khổ thơ này có nội dung: Thể hiện sự trân trọng nâng niu cẩn thận từng hạt thóc khi đến vụ thu hoạch. Tuy chỉ là một hạt nhỏ bé nhưng là biết bao nhiêu công sức của cả một vụ mùa chăm sóc tỉ mỉ từ khi còn là một hạt giống để lên được thành cây mạ non, rồi đến cây lúa và tạo thành những hạt thóc vàng ươm to tròn. Đó cũng chính là bài học về sự trân trọng và biết ơn những thành quả mà mình đang hưởng thụ hiện tại.

Câu 4:

+ Thông điệp: Chúng ta phải biết trân trọng từng hạt gạo từng bát cơm và những kết quả mà chúng ta đang được hưởng thụ. Từ đó bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc với những người đã vất vả tạo ra những thành quả đó.

Ăn quả nhớ kẻ trồng cây

Ăn khoai nhớ kẻ cho dây mà trồng.

Phần II (7,0 điểm)

Câu 1: (2,0 điểm)

1. Mở đoạn

Giới thiệu và dẫn dắt vào vấn đề cần nghị luận: giá trị của lao động.

Lưu ý: học sinh tự lựa chọn cách dẫn mở bài trực tiếp hoặc gián tiếp tùy thuộc vào năng lực của mình.

2. Thân đoạn

a. Giải thích

- Lao động là việc con người làm việc, hoạt động tạo ra của cải, vật chất để nuôi sống bản thân và tạo giá trị tốt đẹp cho xã hội bằng bàn tay, khối óc của mình thông qua nghề nghiệp.

→ Lao động có vai trò, ý nghĩa quan trọng đối với mỗi con người. Lao động chính là thước đo khẳng định giá trị của mỗi con người.

b. Phân tích

- Lao động giúp cho con người rèn luyện và gia tăng tư duy, khả năng phán đoán, hoàn thiện và phát triển, thúc đẩy bản thân mỗi người cũng như cuộc sống và xã hội phát triển.

- Nếu xã hội không có lao động, con người sẽ mãi dậm chân tại chỗ, không có của cải để nuôi sống bản thân, cống hiến cho xã hội, không tìm được ý nghĩa của cuộc sống.

- Có lao động, con người mới phát huy và hoàn thiện được bản thân, mới tìm được ý nghĩa đích thực và chân chính của cuộc sống.

c. Chứng minh

- Học sinh lấy dẫn chứng về những người chăm chỉ lao động, cống hiến những điều tốt đẹp nhất cho xã hội. Ví dụ như Bác Hồ luôn cống hiến làm việc hết mình tạo nên thành quả rực rỡ đó là tìm ra con đường giải phóng đất nước, góp phần to lớn trong công cuộc lấy lại độc lập tự do cho nhân dân.

d. Phản đề

- Tuy nhiên, trong cuộc sống vẫn có những người lười biếng, chưa nhận thức được tầm quan trọng của lao động cũng như không cố gắng lao động, tạo dựng những giá trị tốt đẹp cho bản thân, cho xã hội... Những người này thật đáng chê trách và cần thay đổi bản thân, tích cực lao động hơn để tạo những giá trị tốt đẹp.

e. Liên hệ bản thân

- Là người học sinh, chủ nhân tương lai của đất nước, chúng ta cần biết lao động ngay từ hôm nay. Lao động trong khả năng của mình, tuổi nhỏ làm việc nhỏ phụ giúp gia đình, tích cực học tập, trau dồi bản thân để sau trở thành một người công dân lao động trí óc có trình độ cao.

3. Kết đoạn

- Khái quát lại vấn đề nghị luận: giá trị của lao động.

Câu 2: (5,0 điểm)

1. Mở bài

- Giới thiệu tác giả, tác phẩm.
- Giới thiệu vấn đề cần nghị luận: Tác phẩm là câu chuyện cảm động về tình cha con trong chiến tranh thể hiện rõ ở những đoạn văn cuối.

2. Thân bài

a) Tóm tắt cốt truyện

Câu chuyện lấy điểm nhìn từ nhân vật tôi, cũng là người bạn của anh Sáu, một nhân vật đồng hành cùng anh Sáu trong chuyến về lại nhà của một người cha biền biệt con bảy, tám năm trời. Điểm trần thuật này giúp nhà văn có cách nhìn khách quan về nhân vật và thông qua ông Ba, nhà văn truyền tải được thông điệp trong tác phẩm. Anh Sáu là một chiến sĩ tham gia kháng chiến. Anh xa nhà từ khi đưa con gái chưa tròn một tuổi. Ngày hoà bình lập lại, anh về quê nhà thăm con. Vì vết sẹo trên mặt mà con không nhận ra cha. Đến lúc anh lên đường thì con mới hiểu ra mọi chuyện. Thương con, ở chiến trường anh Sáu tỉ mỉ làm chiếc lược tặng con. Món quà chưa kịp trao tận tay con thì anh đã hi sinh.

b) Tình cảm của cha con ông Sáu

* Trước khi bé Thu nhận cha

-Tình cảm ông Sáu dành cho con:

- Nỗi nhớ mong, sự vô vậ khi mới gặp con và sự đau đớn khi bị con bé chối từ.
- Những nỗ lực của ông Sáu để gần gũi con, để con gọi một tiếng “ba”.
- Sự cáu giận, nổi bất lực của ông khi phải đánh con.

- Tình cảm của bé Thu dành cho cha:

- Em cương quyết không nhận ông Sáu là ba khi thấy ông không giống với người trong tấm hình chụp chung với má.
- Em phản ứng một cách quyết liệt, thậm chí còn xác xược, bướng bỉnh để bảo vệ tình yêu em dành cho ba.

- Em ân hận, trần trọc không ngủ được khi được ngoại giảng giải.

- Cảnh con nhận cha và cuộc chia tay đầm nước mắt.

* Phần còn lại của câu chuyện

- Ông Sáu ở chiến trường không nguôi nhớ thương con, ân hận vì đã trót đánh con bé. Ông dồn tất cả tình yêu con để tự tay làm chiếc lược ngà tặng con như lời ông đã hứa lúc chia tay.
- Trước khi chết, ông Sáu vẫn cố dồn chút sức lực cuối cùng để gửi lại chiếc lược, nhờ đồng đội trao tận tay cho con gái ông.
- Bé Thu lớn lên đã đi tiếp con đường của cha như để nối dài mãi tình cha con bất tử.

* Ý nghĩa của hình tượng chiếc lược ngà

- Là cầu nối giữa hai cha con ông Sáu.
- Tượng trưng cho tình cha con bất tử.

=>Tóm lại: Qua “Chiếc lược ngà”, người đọc nhận ra hậu quả tình thân không nhỏ mà chiến tranh gây ra. Nó phần nào làm sút mẻ, mất mát tình cảm gia đình, là niềm đau nhức nhối, dai dẳng trong lòng con người. Đây là đóng góp quan trọng của tác giả.

Truyện còn giúp người đọc nhận ra đời sống tình cảm mãnh liệt của con người Việt Nam. Chiến tranh dù khốc liệt đến đâu cũng không hủy diệt được tình cảm gia đình, tình cảm con người.

c) Nghệ thuật truyện

- Tình huống truyện bất ngờ, độc đáo, éo le
- Phân tích tâm lí nhân vật tinh tế, sâu sắc.
- Câu chuyện được kể từ ngôi thứ nhất, người kể xưng “tôi” có mặt và chứng kiến toàn bộ câu chuyện có tác dụng rõ rệt trong việc vừa kể chuyện vừa bày tỏ sự đồng cảm với các nhân vật và thể hiện nội dung tư tưởng của tác phẩm.
- Lối kể chuyện tự nhiên, giàu cảm xúc.
- Hình ảnh giản dị mà giàu sức gợi, có ý nghĩa biểu tượng cao.

3. Kết bài

- Khẳng định sức sống, sức hấp dẫn của tác phẩm trong dòng chảy văn học hiện đại Việt Nam, mảng đề tài tình cảm gia đình và chiến tranh.
- Khẳng định vai trò, ý nghĩa của tình cảm gia đình đối với mỗi người